

Goede hygiëne bij potplanten

Juiste maatregelen houden aantasting onder controle

voorjaar 2008

U kent ze wel, virussen, schimmels en bacteriën ook wel micro-organismen genoemd. Wanneer er een zichtbare aantasting in het gewas zit, is de verspreiding vaak al een feit. Schimmels zijn veelal chemisch te bestrijden, maar voor bacteriën en virussen zijn geen middelen toegelaten. Het liefst gebruiken we een middelje om te spuiten, maar een effectieve bestrijding, ook die van schimmels, vraagt veel meer actie. Een goede combinatie van hygiëne en bestrijding is van belang om problemen onder controle te krijgen.

Besmetting

Als een plant net besmet is vindt meestal onopgemerkt uitbreiding plaats door gewashandelingen die plaatsvinden (gewasonderhoud, water geven). Pas na verloop van tijd zijn verwelking, wortelrot of symptomen in blad of bloem zichtbaar. Doordat micro-organismen gemakkelijk worden verspreid, kun je een hele partij (zelfde oppotweek/levering) als besmet beschouwen. Controleer dus vooral partijen die op dezelfde vloer of tafel hebben gestaan of die op hetzelfde moment zijn opgepot.

Enkele virussen worden door insecten overgebracht wat vraagt om een effectieve insectenbestrijding. Het is zaak om vast te stellen om welke aantasting het gaat. Vraag daarbij hulp van uw adviseur en laat aangetast plantmateriaal bij twijfel onderzoeken.

Bestrijding

De volgende stap is om te bepalen welk middel en welke methode gebruikt kunnen worden voor een goede bestrijding. Houd hierbij rekening met gevoeligheid van het gewas, het gewasstadium en het weertype. Het is belangrijk om zo snel mogelijk na het zien van de aantasting de juiste maatregelen te treffen. Wissel gewasbeschermingsmiddelen uit verschillende groepen met elkaar af. Hierdoor wordt de kans op ontwikkeling van resistentie kleiner, met een betere bestrijding als gevolg.

Controle

Een chemische bestrijding of ontsmetting is slechts een deel van de aanpak. Een volledige bestrijding van bacteriën, virussen en sommige schimmels is niet mogelijk. Het is daarom belangrijk om aangetaste planten op te ruimen. Hierdoor wordt voorkomen dat het micro-organisme sluimerend op het bedrijf aanwezig blijft en door de jaren heen voor een nog grotere kostenpost zorgt. Daarbij geldt weer, hoe beter u er boven op zit, hoe sneller u de aantasting onder controle heeft.

Samengevat:

Aantasting in kaart brengen

- met welke aantasting heb ik te maken
- hoe verspreidt deze zich
- welke partijen zijn besmet, waar zit de bron
- welke partijen zijn in contact geweest met de besmette partij

Bestrijding curatief

- welke middel(en)
- hoe vaak
- ervaring bij anderen
- indien mogelijk aangetast plantmateriaal (bron) verwijderen

Bestrijding preventief (hygiënebeleid)

- plantmateriaal controleren bij binnenkomst
- hergebruikt water ontsmetten middels UV of verhitter
- hergebruik vermijden of alleen na goed ontsmetten
- altijd van schoon naar besmet werken
- nooit jonge en oude partijen op 1 teeltvlak zetten
- teeltvlakken schoon houden en ontsmetten wanneer het teeltvlak leeg is.
- besmette planten verwijderen, eventueel afscheiden van de rest
- verdachte partijen zoveel mogelijk bij elkaar houden
- regelmatige gewaswaarnemingen door een vast persoon

Ervaringen uit de praktijk

Herman Mast,
Phalaenopsiskweker uit Nieuw-
werkerk aan de IJssel

“Om bacterieproblemen te voorkomen, kijk ik voornamelijk naar het klimaat. Meer stoken met de onderbuis voor een luchtstroming tussen het gewas is de belangrijkste maatregel. Daarnaast geef ik vroeg op de dag water en zorg dat het gewas daarna weer snel opdroogt. Bij een probleemplek spuit ik na het water geven met een uitvloeier, zodat het gewas snel opdroogt. Verder voorkom ik grote schommelingen in temperatuur en te hoge of te lage RV om stress (= vatbaarder gewas) te voorkomen. Bij bacterieproblemen is het belangrijk om niet te zuinig

te zijn met energie, maar er voor te zorgen dat de plant optimaal groeit. Het belangrijkste is echter met gezond plantmateriaal te starten, hier valt of staat de teelt mee. De planten worden geleverd in verspeenbakken, dus bij uitval van één plantje gaat direct de hele verspeenbak weg. De bewuste

partij wordt wekelijks in de gaten gehouden. Bij ziekteverschijnselen in het jonge plantmateriaal, neem ik contact op met de leverancier. Voor het oppotten van de jonge planten moeten de handen ontsmet worden, de enkele zieke plant die ik vind in de teelt wordt gelijk verwijderd.”

Tips

Plantmateriaal

Controleer altijd het plantmateriaal bij binnenkomst op het bedrijf. Het is belangrijk om met gezond plantmateriaal te starten. Plaats nooit gastplanten (uit huis of van collega's) in de kas.

Meer informatie:

- www.telenmettoekomst.nl - technische leaflets over geïntegreerde bestrijding
- www.strateeg.groeiservice.nl - technische informatie over ziekten en plagen in sierteelt

Waarnemen

Laat een vast persoon regelmatig scouten en beloon personeel wanneer zij een besmetting melden. Raadpleeg bij besmetting uw adviseur en laat bij twijfel verdacht plantmateriaal onderzoeken.

Preventie

Slechte groeiomstandigheden zoals stress maken een plant vatbaarder voor micro-organismen. Pas de bemesting waar mogelijk aan om het gewas sterker te maken en zorg voor een goed kasklimaat. Voorkom een klimaatinstelling die gunstig is voor micro-organismen. Vermijd zoveel mogelijk de ziektegevoelige rassen.

Bestrijding

Bestrijd de besmetting gericht door middel van de juiste middelenkeuze en het moment van bestrijden. Houdt er rekening mee dat door inzet van chemische middelen alleen, een zichtbare aantasting beperkt wordt, maar het micro-organisme meestal sluimerend aanwezig blijft.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boeren of cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst
Tekst: Josien van Spingelen (DLV Plant),
Pim Paternotte (Wageningen UR Glas-
tuinbouw)
Eindredactie: Wilco Dorresteyn (DLV
Plant)
Vormgeving & druk: Graphiset, Uden

